

OUDE INSTELLINGSTERREINEN, HISTORISCHE GEBOUWEN EN MODERNE ZORGPRAKTIJKEN

In deze workshop kwam de vraag aan de orde of oude inrichtingsterreinen en hun historische gebouwen hun geschiedenis kunnen laten spreken in de hedendaagse zorg. Uit de bijdragen van de inleiders bleek dat het om een mengeling gaat van behoud en overdracht van zowel het materiële deel als het immateriële deel van het erfgoed.

Michael Kolen, geestelijk verzorger van de Brabantse Zorginstelling Prisma & Landpark Assisië schetste kort de historie. In 1904 startte het toenmalige 'Huize Assisië' de zorg voor mensen met een verstandelijke beperking. De Broeders Penitenten startten dit initiatief. Een deel van de zorg is nu gedeconcentreerd. Het terrein is behouden gebleven. Het geheel bestaat uit een bebouwde kern met daaromheen akkerland en natuurgebied. Het gaat dan om het hoofdgebouw, de kapel, werkplaats, schoolgebouw en de oude dokterswoning. Door haar ligging als een enclave in het landschap wordt het gezien als een tussenruimte die mogelijkheden biedt in een tussentijd waarin de samenleving in verandering is. Een experimenteer ruimte. De natuurlijke omgeving zorgt als vanzelf voor een ander tempo en ordening van samen leven. Daarnaast zijn de 68 hectare die het Landpark groot is letterlijk en figuurlijk de grond onder het alledaagse leven waarin het ontmoeten van verschillende werelden wordt vormgeven. De gebouwen hebben een nieuwe bestemming gekregen. Eenvoudig is het niet want het is schakelen tussen de regelgeving van de overheid, die vaak belemmerend werkt, de markt en de burgers. Het complex kent zeven rijksmonumenten en dat is zowel een vloek als een zegen. Op het terrein zijn door een marktpartij ook Tiny Houses geplaatst. Het was een zoektocht door de bureaucratie om ervoor te zorgen dat het wonen over meerdere jaren op het terrein mogelijk werd. Het vraagt om doorzettingsvermogen.

<https://www.landparkassisie.nl>

Filip Stokebrook van Lentis Erfgoed (Zuid-Laren; vml. Dennenoord) onderstreepte het belang van volharding. Het behoud van het erfgoed gaat niet vanzelf. Je moet er veel energie in steken. Als historicus en oud verpleegkundige doet hij dit door onderzoek te doen en erover te publiceren. Op het terrein is een museum gevestigd als onderdeel van een levende erfgoed afdeling die probeert op allerlei manieren het verleden van Lentis in ere te houden. Dat doet de afdeling door het bevorderen van het waardebesef van het erfgoed, het behouden en behoeden van oude rekwisieten en anderen te interesseren voor de geschiedenis van Lentis. Binnen Lentis is dit zeker gelukt. De Raad van Bestuur ondersteunt de afdeling en draagt actief bij. Nieuw personeel krijgt in de introductieperiode rondleidingen door het museum zodat zij zich bewust worden in welke traditie zij zijn komen te staan. Lentis vindt de uitwisseling tussen de gidsen en de bezoekers tijdens de rondleidingen van groot belang. Iedereen heeft zijn eigen verhaal en een absolute waarheid is er niet. Door het delen van de verhalen krijgt de geschiedenis weer betekenis. Lentis Erfgoed is als instituut al geregeld betrokken bij landelijk onderzoek naar de historie van de geestelijke gezondheidszorg.

<https://www.lentiserfgoed.nl>

Peter de Groot, ex- bestuurder van Nieuw Woelwijck (Sappermeer) benadrukte in zijn verhaal het grote belang om uit te gaan van de leefwereld van hun bewoners. Nieuw Woelwijck biedt een

woonplek aan mensen die door hun handicap(s) niet zelfstandig deel kunnen nemen aan wat gemakshalve de normale samenleving wordt genoemd. Het terrein is behouden gebleven en getransformeerd tot een dorpsgemeenschap. Hier wonen en leven bijna 400 mensen op een aangepaste wijze. In een afgestemde en veilige omgeving leven de bewoners in 42 woongroepen en maken gebruik van winkeltjes, een theaterzaal, een werkhuis en diverse andere gebruiksruidten. Het gaat om mensen met ernstige beperkingen. Peter toonde zich trots dat deze mensen ieder in een persoonlijke omgeving kan wonen. Het is hún terrein en de verzorgers zijn in zekere zin de passanten. Veel bewoners zijn in staat eenvoudige werkzaamheden uit te voeren. Zij helpen mee in de eigen huishouding van de woongroep, of werken mee aan het onderhoud van het terrein. Er zijn echter ook bewoners die niet aan het verrichten van werkzaamheden toekomen. Ze reageren primair op hun omgeving met gevoelens van lust en onlust. Nieuw personeel wordt daarom gevraagd eerst mee te wonen en te ervaren hoe het leefritme is. 'Tijd' heeft hier een andere betekenis.

<https://www.nieuwoelwijck.nl>

Discussie

De discussie naar aanleiding van de presentaties ging voor een deel over de weg die bewandeld moet worden om het erfgoed en de daaraan verbonden waarden te behouden. De systeem- en leefwereld botsen regelmatig. De begroting moet wel op orde zijn en dat is elkaar jaar een uitdaging. Personeelstekorten jagen de kosten op. Hierbij werd ook de tip gegeven na te gaan welk potentieel bij het (ZZP) personeel en bewoners onbenut wordt gelaten. Betrek ze ook bij praktische zaken als onderhoud van tuinen en gebouwen.

Opgetekend door Johan Gortworst

Lentis Erfgoed

Geïnteresseerd in geschiedenis? Bezoek ons museum

- Wisselende exposities
- Vaste historische opstellingen
- Oorlogsmemorabilia
- Een historische wandel- en fietsroute

Lentis Erfgoed
vm Timmerwerkplaats
E 26
9471 KA Zuidlaren
erfgoed@lentis.nl
www.lentiserfgoed.nl

U bent elke woensdagmiddag
(1 april tot 1 november) tussen
13.30 – 16.30 uur van harte welkom.

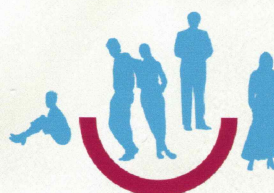
De toegang is gratis.

Op afspraak is een rondleiding over het terrein mogelijk.

Lentis Erfgoed
Postbus 128
9470 AC Zuidlaren

*Scan de QR-code
voor informatie
over het rijk
gevarieerde leven
op Drennoord
sinds 1895.*

Lentis